

Besøg af Eremitibis (*Geronticus eremita*) i Sønderjylland.

Den 3. november blev der set eremitibis ved Lydersholm nær Tønder, og dagen efter blev minimum 21 individer med sikkerhed set flyve fra overnatningspladsen ved Lydersholm. Senere har det vist sig, at der har været hele 23 eremitibiser i Danmark. Nyheden om eremitibis i Danmark kom ikke som et lyn fra en klar himmel. Ni af fuglene var udstyret med en GPS-sender, og kunne følges time for time på deres overraskende tur nordpå. Nogle dage i forvejen var der ankommet seks eremitibiser til Sverige. I alt var der 32 eremitibiser som forlod Alperne og ganske uventet trak til Sverige, Nord-Tyskland og Danmark.

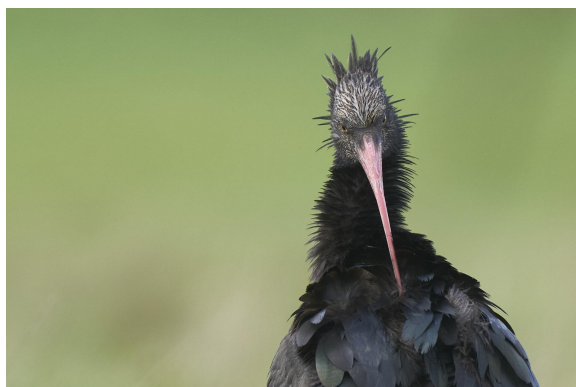

Foto: Johan Chr. Homann

Foto: Henrik Toft

Jeg har herunder listet de GPS-mærkede individer op, og lidt information om deres færd:

Arietta: Trak op mod Ringkøbing fjord, krydsede Jylland og er pt. stadig i Danmark – lige nu ved Østbirk nord for Horsens.

Resi: Trak fra Lydersholm op til Sydvestjylland, hvor den ifølge GPS-senderen stadig holder til.

Yasmin: Trak op langs vestkysten og nåede helt til Thy. Derefter vendte den om og opholder sig pt. ved den tyske Vadehavskyst – vest for Rendsburg.

Carlotta: Blev i Højer-området i en periode, og er lige nu lige syd for grænsen i den tyske del af Vadehavet.

Enrico: Blev også i Højer-området i en periode, og er nu i Tyskland lige nord for Wolfsburg.

Lenz: Var på Rømø. Er nu i et område mellem Hannover og Wolfsburg.

Struppi: Var på Rømø. Er nu tilbage i Østrig. Fulgtes med Silas og Mary sydpå

Silas: Var på Rømø. Er nu tilbage i Østrig. Har fulgtes med Struppi og Mary.

Mary: Var på Rømø. Har fulgtes med Silas og Struppi sydpå, men er stoppet lidt før dem, og opholder sig lige nu i Sydtyskland.

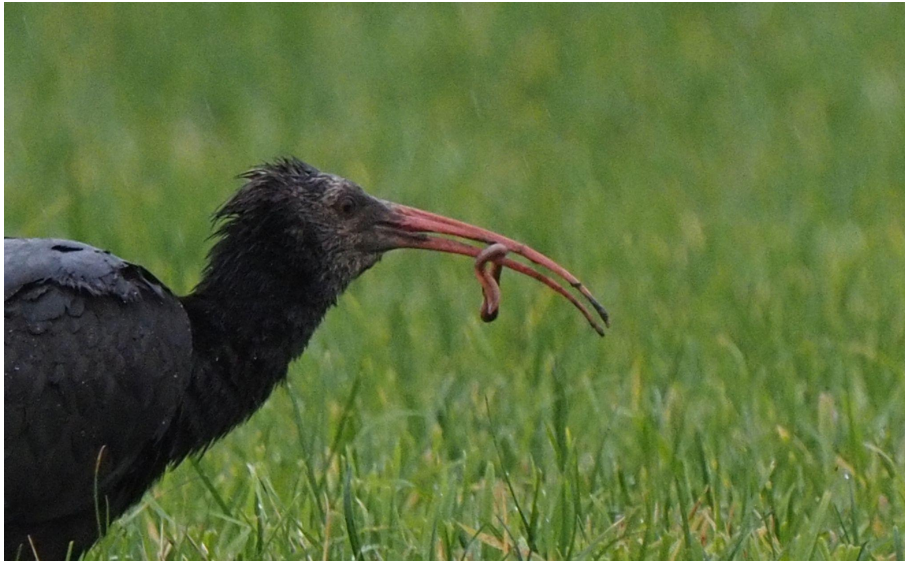

Foto: Jens Muff Hansen

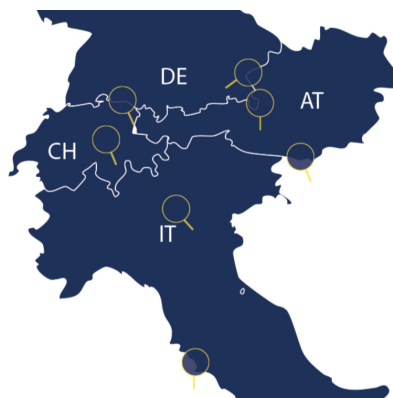
Der er to af de GPS-mærkede individer i Danmark endnu, og derudover er der et individ uden GPS-sender i Nordjylland, så altså stadig tre eremitibiser i Danmark.

23 individer har været i Danmark. Alle 23 var ungfugle fra 2023 – 13 var fra Burghausen i Tyskland, 6 fra Kuchl i Østrig og de sidste 4 var fra Konrad Lorenz Research Station Grünau ligeledes i Østrig.

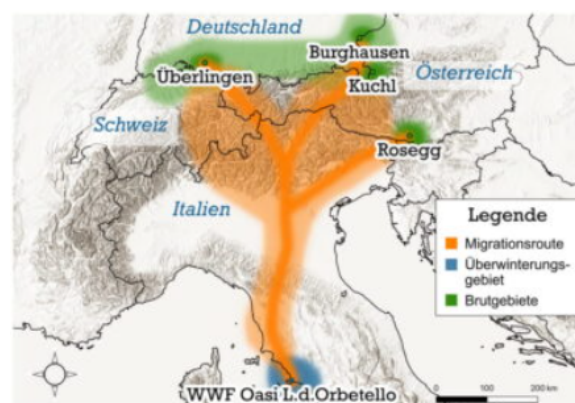
[EULife](#) projektet med at reintrodere eremitibis til Alperne, startede i 2012. Bestanden i Alperne har med stor succes lært at flyve til Italien – nærmere bestemt Toscana for at overvinde. Den bestand i Alperne, som opfører sig som vilde fugle – altså trækker til og fra Italien om vinteren – er nu på 260 individer.

I 2003 startede man et reintroduktion i Andalusien i Spanien. Her er der nu omkring 100 individer, som ikke trækker om vinteren.

Tidligere yngede eremitibis sandsynligvis i alle landene rundt om Middelhavet og på den arabiske halvø. Eremitibis blev udryddet i Alperne omkring 1700-tallet.

Projektområde

Yngleområde, trækroute og overvintring

Gamle bestande:

Der findes kun to kolonier, hvor fuglene ikke er udsatte, men for begge kolonier gælder det, at de er/har været meget styret af mennesker.

I Marokko er der omkring 600 individer, men det er en bestand som ikke længere trækker sydpå, hvor de tidligere trak til Mauretanien for at overvinde. Bestanden er i vækst og der er for nylig etableret mindst en ny koloni i landet, så heldigvis ser det lige nu godt ud for dem.

Avisudklip fra 1986 – Så galt stod det til i Marokko.

I Tyrkiet er der en koloni på omkring 250 individer. Her har de ynglet i over 1.000 år og trak tidligere til Etiopien om vinteren. I 1950 var kolonien ved at uddøe og man besluttede derfor at indfange fuglene for at beskytte dem. Det reddede bestanden, men de har nu mistet deres træk-instinkt og bliver på stedet året rundt.

Eremit-ibisen opgivet i Tyrkiet

1987

I følge en tyrkisk legende var eremit-ibisen den tredje fugl, Noah slap ud fra Arken, da vandene efter Syndfloden faldt. Noah fulgte eremit-ibisen til en frugtbar dal, hvor han slog sig ned.

Foto: Hirsch/WWF

Der er nu så få eremit-ibiser tilbage i Tyrkiet, at det er sandsynligt, at arten helt forsvinder. Dermed er arten uddød alle andre steder end i Marokko. Eremit-ibisen har i mange år haft en mindre ynglebestand i Tyrkiet, hvor den betragtes som et symbol på forår og frugtbarhed. I 1600-tallet ynglede der også eremit-ibiser i Sydeuropa, bl.a. i Alperne.

Men der kom i år mindre end 35 fugle til yngleområdet

i Tyrkiet, og det er en markant tilbagegang i forhold til blot en halv snes år siden. Der har ellers været gjort forsøg med at få fuglene til at yngle i fangenskab og på den måde understøtte den vilde bestand, men det har ikke været nogen succes.

Der findes knap 400 eremit-ibiser tilbage i verden. Størstedelen holder til i Marokko, hvor der er oprettet et reservat til fuglene. WWF Verdensnaturfonden

er med i arbejdet med reservatet, hvor videnskabsfolkene håber, at antallet af eremit-ibiser med tiden vil stige. Eremit-ibisen er en trækfugl, og det er derfor svært at beskytte den effektivt.

Det har vist sig, at eremit-ibisens frugtbarhed tilsyneladende er blevet nedsat gennem de senere år, og videnskaben regner med, at bl.a. er en følge af den kraftige brug af insektgifte i Afrika.

Avisudklip fra 1987 – så galt stod det til i Tyrkiet.

Omkring år 2000 blev en relikv bestand på 7 eremitibiser fundet i **Syrien** ved byen Palmyra. Mærkning af denne bestand viste, at de stadig havde trækinstinkt og fløj til Etiopien om

vinteren, men desværre uddøde bestanden sandsynligvis i 2013 i det krigshærgede land. Den ruin de yngede på blev simpelthen bombarderet til støv.

Var der ikke blevet gjort en kæmpe indsats for at redde denne ikoniske art, var den sandsynligvis allerede uddød nu. Arten har ingen problemer med at finde føde og yngle, men direkte forfølgelse fra mennesker var ved at udrydde den. At redde en fugleart, som er så tæt på udryddelse, kræver et langt og sejt træk, og er ekstremt økonomisk bekosteligt. For at lære den reetablerede bestand i Alperne at trække sydpå om vinteren, har man fx brugt ultralette fly, som de så skulle følge. Flyet fløj en dagsmarch, hvorefter den landede nær et godt fourageringsområde, inden den næste dag lettede, og fløj næste etape inden målet i Toscana blev nået.

Så går det sydpå. Eremitibisser lærer at trække. Foto: Waldrapp.eu

Jesper Leegaard, den 24. november 2023